

Francija vključena v nov evropski red

Francoska vlada je dala načelni pristanek na nemške predloge, podrobnosti za izvedbo sporazuma pa bo uredil v Parizu Laval

Vichy, 27. okt. j. Včeraj se je vrnil v Vichy el francoske vlade maršal Petain in prinesel s seboj predloge, katere mu je Hitler izročil. Kmalu nato je bila vladna seja, na kateri je francoska vlada v načelu sprejela nemške predloge in o tem izdala tudi uradno sporočilo. To sporočilo pravi, da sta se Petain in Hitler pri skupnem sestanku v četrti v načelu sporazumela o sodelovanju med Francijo in Nemčijo, podrobnosti tega sodelovanja bodo proučevali še v medsebojnih razgovorih, do katerih bo prišlo v najkrajšem času. Na ta način je bila zanikana vest, ki je trdila, da je maršal Petain na sestanku s Hitlerjem že podpisal francosko-nemški sporazum. Uradno sporočilo pravi dalje, da je sestanek med Petainom in Hitlerjem potekel v ozračju velike vljudnosti. Maršal je bil sprejet s častmi, ki mu kot šefu države pripadajo. Razgovori med tema šefoma držav so omogočili splošen pretres položaja, zlasti pa razgovor o ideji obnove mira v Evropi. Petain in Hitler sta se v načelu sporazumela za sodelovanje. Podrobnosti in način izvedbe sporazuma bodo določili pozneje.

Takšne vsebine je francosko uradno poročilo, ki torej dopušča domnevo, da se bo Laval kmalu vrnil v Pariz ter bo nadaljeval razgovore z nemškimi predstavniki. Verjetno je, da bo ta sporazum hitro sklenjen sprito nemške naglice in sprito govorice, da bi Petain dobil od Hitlerja

tudi nalogo, naj pripravi Roosevelta na to, da bi posredoval za miren sporazum z Veliko Britanijo.

Kako mislijo angleški krogi o tem, pa dokazuje sporočilo londonskega radia, ki pravi, da bo Roosevelta težko spraviti v precep s takim pozivom, ki bi prišel v Washington še pred volitvami za novega predsednika USA. Anglija je s svoje strani že posvarila Francijo. To je v blagom tonu storil angleški kralj, ki je maršalu Petainu poslal osebno poslanico. V tej poslanici je rečeno, da bo Angliji hudo, če bo morala orožje obrniti tudi proti včerajšnjim zaveznici Franciji v primecu, če se bo Francija zvezala z angleškim sovražnikom. Če se bo francosko orožje obrnilo proti Angliji, bo Anglija znala ta udarec odbiti z vso odločnostjo.

Laval navdušen za sporazum

Vichy, 27. okt. j. »Moniteur«, glasilo podpredsednika francoske vlade Pierre Laval, je izmed vseh časopisov prineslo v najbolj poudarjeni obliki poročilo o podrobnostih sestanka med Petainom in Hitlerjem. Takoj nato pa objavlja list neko obširno nemško poročilo, ki silovito napada Churchilla in slavi ustvarjanje novega reda v Evropi, ki bo naperjen proti Veliki Britaniji do nje-nega uničenja. Lavalov list tudi z velikimi črkami objavlja stavek, ki ga je izgovoril Hitler, ko je sprejel maršala Petaina: »Vem, da vi niste hoteli vojne. Obžalujem, da se srečam z vami v takih okoliščinah.«

Maršala Petaina je pred Hitlerjevim vlakom sprejel maršal Keitel in ga odpeljal k Hitlerju. »Oba šefa držav sta si več minut toplo stiskala roke«, pravi »Moniteur«. Nato sta Petain in Hitler imela konferenco.

Rim, 27. okt. j. Rimski politični krogi ne vedo ničesar o bližnjih sestankih med grofom Ciano in Lavalom, vendar jih pa ne izključujejo. Tudi Italija bo uredila svoje račune s Francijo in vse to bo imelo za posledico, da bodo hitreje šle te ure britanskemu imperiju.

Zunanji minister Baudouin odstopil?

Zeneva, 27. okt. AA. DNB. Kakor je znano, je neka ameriška novinarska agencija javila, da je francoski zunanji minister Baudouin podal ostavko. Toda po vesteh iz Vichya, šef kabineta in podpredsednik vlade Laval danes opoldne na neko vprašanje častnikarjev te vesti ni potrdil. Že v soboto je bilo objavljeno, da se v nedeljo pričakuje morebitni odstop zunanjega ministra Baudouina.

De Gaulle kliče na odpor

Leopoldville, 27. okt. j. Voditelj svobodne Francije general de Gaulle se mudi v belgijskem Kongu in od tam poziva vse za svobodno Francijo vneta Francoze, zlasti pa častnike in vojake v francoskem imperiju, naj stopijo v njegovo gibanje in naj tako preprečijo, da bi francoska lastnina prešla v nemške roke.

Vesti 28. oktobra

Skandinavski narode in Holandece poziva nemški list »Das Reich«, naj se brez oklevanja in upiranja vključijo v novi evropski red pod vodstvom Nemčije in naj ne objokujejo starih časov, ker se bo na vsak način treba živeti v novo dobo. Zato naj opuste vse nacionalistične fraze in naj z zaupanjem gledajo v Adolfa Hitlerja, ki nov red stvarja.

Šef španske države general Franco se je bil v soboto vrnil v Madrid po sestanku, ki ga je imel na Pirenejih z Adolfom Hitlerjem.

Os Rim-Berlin ima še vedno v svojih rokah pobudo na vojaškem in diplomatskem polju. Tako zatrjujejo italijanski listi, ki tudi napovedujejo poostreno vojno proti britanskemu imperiju, posebno pa na tistih delih sveta, kjer je zbrana italijanska vojska.

Upravitelje bo postavila francoska vlada tistim podjetjem, katerih lastniki ali pa poslovođe zaradi kakršnegakoli razloga ne bi mogli svoje dolžnosti opravljati. V bistvu se ta določba nanaša na podjetja živilske stroke in filmska podjetja, kjer Judje po novih francoskih zakonih ne smejo imeti več vodstva. Novi upravitelji bodo plačani iz dohodkov podjetij.

Obisku in akcijam angleškega vojnega ministra Edena na Blížnjem Vzhodu prerokujejo italijanski listi popoln polom. Pravijo, da je že sedaj jasno, da je Edenu spodletelo pri glavni nalogi, namreč v tem, da se mu ni posrečilo spraviti Egipta v vojno ob strani Velike Britanije.

Velike množine protinemškega propagandnega materiala je romunska legionarska policija zaplenila v hišah, kjer so bili nastanjeni nekateri oddelki poljskega veleposlanstva. Kakor poročajo nemški listi, se je ugotovilo, da je te letake tiskala tiskarna, katero imajo v angleškem poslanstvu v Bukarešti.

Prva gospodarska štiriletna v Nemčiji, ki se je imenovala štiriletni obnovitveni načrt, se je 18. oktobra končala. Vodja rajha Hitler je ukazal maršalu Goeringu, naj pripravi vse načrte za novo štiriletno in naj jo prilagodi sedanjim vojnim razmeram. S tem ukazom vred je Hitler dal Goeringu tudi vsa pooblastila, ki so za izvedbo poverjene naloge potrebn.

V Bukarešti se danes sestanejo delegati štirih držav v okviru sestankov tako imenovane donavske komisije. Sodelovala bo tudi Sovjetska Rusija, katere delegacija je s letalom priletela v Sofijo in od tam šele odpotovala v Bukarešto. Na konferenco sodelujejo še Nemčija, Italija in Romunija. Izdelali bodo nov pravilnik donavske komisije.

Italijanske oblasti so povabile urednika švicarskega lista »Corriere del Ticino«, da si je ogledal industrijski kraj Sesto San Giovanni in se preprčal po tem, da nobena tovarna ni bila zadeta od angleških bomb, niti ni bila poškodovana ena sama opeka. S tem so angleške trditve o hudem bombardiranju najbolj temeljito ovržene, menijo italijanski listi.

Bolgarska vlada bo z novim letom povišala plače svojemu uradništvu. Povišanje bo znašalo od 5 do 15 % in sicer bodo večjega odstotka deležni uradniki z nizkimi plačami.

Nemški kmetijski minister Darré in italijanski kmetijski minister Tassinari sta bolgarskemu kmetijskemu ministru Bagrianovu izrazila željo, da bi rada obiskala Bolgarijo. Bagrianov je tudi povedal zastopnikom tiska, da bo Bolgarija povečala izvoz svojih pridelkov v Nemčijo in Italijo, posebno pa izvoz vina, tobaka in žita.

Britanske trditve, da Nemcem že zmanjkuje pilotov in letal, odločno zavrača DNB in pravi, da imajo Nemci vsega ogromno še v rezervi, ker so se znali leta in leta pripravljati na to. Za italijanske pilote v Nemčiji pa pravijo nemški listi, da so se prišli masševati nad Anglijo za angleške bombe napade na severna italijanska mesta.

Vse svoje državljane v Franciji je vlada Združenih držav pozvala, naj v najkrajšem času likvidirajo svoje posle in Francijo zapustijo.

Republikanski kandidat Wilkie je dobil močno pomoč v ameriški delavski organizaciji, katero vodi John Louis. Ta delavski voditelj je poprej podpiral sedanjega predsednika Roosevelta zato, ker je Roosevelt prvi vpeljal v Združenih državah razne socialne zakone in obrzdal brezobzirni kapitalizem. Poročila agencije United Press pa pravijo, da bo večina Louisovih pristašev le volila Roosevelta, ker ne mara za Wilkiea kot izrazitega predstavnika velekapitalistične republik. stranke.

Bojna ladja „Barham“ popravljena

Algiciras, 27. oktobra. DNB. V soboto zvečer je priplul v gibraltarsko luko neki angleški rušilec, ki je bil težko poškodovan v neki pomorski bitki od dveh italijanskih podmornic. Bojno ladjo Barham, ki je bila poškodovana v bitki pri Dakarju, so popravili. V gibraltarskem pristanišču je poleg teh ladij tudi angleška bojna ladja Rodney in križarka York.

hudo poškodovana neka bolnišnica, porodišnica in dom usmiljenih sester.

Angleške ladje bombardirale Sidi Barani

Kairo, 27. oktobra. o. V petek ponoči je angleška mornarica nenadoma napadla italijanske postojanke pri Sidi Baraniju ob egiptski meji. Angleške vojne ladje so streljale z granatami na transporte in na koncentracijo čet. Istočasno so prileteli angleški bomoniki ter so skupno z mornarico, kakor javlja vojno poročilo, povzročili veliko škodo in zmedo.

Angleška letala so bombardirala tudi Tobruk in nekatera mesta v vzhodni Afriki. S teh poletov so se vsa letala srečno vrnila.

Grki odločno zavračajo albanske obdolžitve, da so povzročili spopade na meji

Atene, 27. oktobra. AA. Atenska agencija poroča: Iz pooblaščenih vojaških krogov se je zvedelo naslednje: Na grško-albanski meji ni bilo nobene incidenta. Samo v noči od petka na soboto so slišale grške straže okoli dveh zjutraj streljanje, ki je prihajalo iz Albanije in Viglistas, ki je nekaj kilometrov od grške meje. Na sami meji ni bilo nobenega incidenta. Položaj grških karavil je tak, da ne more nihče prekorati meje bodisi v Grčijo ali Albanijo. Prišlo je tudi obvestilo, da se na albanskem ozemlju organizirajo tolpe. Ni pa znano, s kakšnim namenom. Naknadno sporočajo še naslednje podrobnosti: Streljanje se je slišalo v vasi Vernik, ki je pet kilometrov od meje. Grški graničarski častnik, ki je to streljanje zaslišal, je o tem obvestil italijanskega častnika, ki je bil na nasprotni strani. Po vojaških predpisih, ki veljajo za grško mejo, je častnik zahteval sestanek z italijanskim častnikom, da bi se ugotovilo, kako je prišlo do streljanja. Do zdaj grški častnik ni dobil še nobenega odgovora.

Tirana, 27. okt. j. Agencija Stefani poroča, da je neka grška oborožena tolpa danes izvršila napad pri Korči, južno od prelaza Capestica in

Govor zunanjega ministra Združenih držav Cordella Hulla:

USA bodo dale Angliji vso pomoč

Newyork, 27. okt. j. Ameriški zunanji minister Cordell Hull je imel danes ob pol treh ponoči po našem času govor v klubu ameriških častnikarjev v Washingtonu. Cordell Hull je obširno govoril o stanju v svetu in poudaril stremljenje Združenih držav, da podpro vse tiste sile, ki se bore za svobodo. Glede novega evropskega reda, ki se sedaj pod vodstvom Nemčije in Italije ustvarja, je Hull dejal, da je to le skrupulo in tak red, ki si ga je zamislila le peščica ljudi, željnih oblasti. Združene države bodo še v večji

streljala s puškami ter metala ročne bombe. Ker je albanska obmejna straža takoj nato odgovorila in nudila odpor ter so stopnjema intervenirali tudi drugi oddelki, se je posrečilo sovražnika takoj odbiti z albanskega ozemlja. Pri tej priliki je bilo ujetih šest napadalec. Albanske izgube znašajo 2 mrtva in 3 ranjene. Snoči so eksplodirale pred pisarno italijanskega poročnika v pristanišču Eda tri bombe. Pri tej priliki sta bili ranjeni dve osebi. Oblasti iščejo grške ali angleške agente, ki so povzročili atentat.

Drobne

Zagreb, 27. oktobra. b. Danes je zagrebški nadškof dr. Stepinac v prisotnosti ministrskega podpredsednika dr. Mačka in hrvaškega bana dr. Šubasića blagoslovil temeljni kamen cerkve Kristusa Kralja.

Belgrad, 27. oktobra. m. Na današnji praznik Kristusa Kralja je bila v župni cerkvi Kristusa Kralja pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval papeški nuncij msgr. Ettore Felice ob asistenci druge duhovščine.

Belgrad, 27. oktobra. m. Danes je prispel novi poveljnik mesta Belgrada armadni general Milorad Petrovič.

Belgrad, 27. oktobra. m. Na današnjem obnem zboru Srbskega zdravniškega društva je upravni odbor dobil pooblastilo, da lahko proda Zdravniški dom. Ustanovilo se bo ljudsko medicinsko vseučilišče, kjer se bo ljudstvo poučevalo o zdravstvu in bo poslovalo v Belgradu in notranjosti države. Za predsednika je bil znova izvoljen dr. Mil. Petrovič.

Britanski minister za Indijo Amery je optimist:

„Bitka za Anglijo še ni končana, a je že odločena“

London, 27. okt. o. Danes popoldne je govoril podtajnik za Indijo Amery, ki je podal mednarodni, diplomatski in vojaški položaj. Poudaril je, da se bo prihodnja vojna pričela na Daljnem vzhodu, in prerokuje, da bo Hitler doživel svoj Waterloo. Bitka za Anglijo še ni končana, mislim pa, da je že odločena. Zdaj pride na vrsto bitka za angleški imperij. Hitler namerava uničiti v Sredozemskem morju našo življenjsko pot v Indijo in naše posesti v Egiptu, Palestini in na obeh straneh Sueškega prekop. Če mu bo to uspelo, si ne bo pridobil samo petrolejske vrelce v Iraku, volno iz Turčije in Egipta, temveč si bo zagotovil tudi prevoz tega blaga po morju in po suhem skozí dežele svojih zaveznikov in podložnikov. Pozorni moramo biti na to, kaj se je dogodilo v Romuniji, kaj se sklepa proti neodvisnosti Bolgarije in kaj se skriva za konferenco, ki jo je imel Hitler z maršalom Petainom. Anglija ni sama proti diktatorjem in ob tem času je v Delhiju konferenca britanskih dežela na vzhodu, da bi te pokrajine nudile Angliji večjo pomoč. Ko je Amery govoril o angleškem letalstvu, je rekel, da bo angleško letalstvo nadaljevalo z letalskimi napadi na Nemčijo in jih stopnjevalo. Angleži upamo in smo hvaležni našemu vedno močnejšemu letalstvu, ki vedno narašča, da bo kmalu prišlo do končne zmage.

Končal je svoj govor z besedami: »Želimo

videti Evropo obnovljeno na človeških pravicah, hočemo svobodo za posameznike, pravico manjšin in da vlada mir med velikimi in malimi narodi, ki naj bi vedno skupno delovali.«

Kairo, 27. oktobra. AA. Reuter: Eden je snoči v spremstvu angleškega poslanika obiskal predsednika egiptске vlade.

Italijani odbijajo angleške napade v Egiptu

Nekje v Italiji, 27. oktobra. Stefani. Službeno poročilo št. 142 glavnega štaba italijanske oborožene sile se glasi: Sovražno letalo, za katerega je bilo javljeno, da je bilo verjetno sestreljeno nad Tobrukom, je bilo zares sestreljeno, kakor je bilo to naknadno ugotovljeno. V vzhodni Afriki so naša letala bombardirala zbirališča sovražnika pri Toront-Obirohi in v oazi, 40 km severno od Kassale. Neka velika sovražna patrola je izvršila napad na naše postojanke pri Dukanu, ki pa je bil z lahkoto odbit. Sovražnikova letala so poskušala napasti Asab, Guro in Kassalo, kar pa jim ni uspelo. Pri tem napadu sta bila dva mrtva, med katerimi je bila ena ženska domačinka. Ranjenih je bilo osem ljudi. Težko je bila poškodovana katoliška cerkev. Pri Buni in Džebeli v Kaniji je bilo težko ranjenih osem Askarov, v Mersi Tekli pa štirje. O priliki sovražnega bombardiranja Asaba 20. t. m. je bila

Nemška letala so obmetavala z bombami angleška industrijska središča

Angleška letala so ponoči napadla Berlin in kraje Severne in Srednje Nemčije

Berlin, 27. oktobra. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča: Naše lahke in težke borbene letalske eskadre so v teku včerajšnjega dne le delno pod zaščito nemških lovskih letal nadaljevale z napadi na London in druga mesta v južni in srednji Angliji. Čeprav je ponekod sovražno letalstvo in sovražno protiletalsko topništvo nudilo močan odpor, se je našim enotam posrečilo, da so bombardirale vojaško važne objekte. Posebno močne eksplozije je bilo opaziti v neki kemični tovarni v Birminghamu. Kakor je bilo že javljeno, je bila zadeta angleška prevozna ladja »Empres of Britain« (42.000 ton) 100 km od irske obale. Bombe so ladjo tako težko poškodovale, da je na ladji izbruhnil požar in se je morala posadka vkrcati v rešilne čolne.

Prejšnjo noč so naše letalske enote brez prestopa napadle angleško prestolnico. Poleg tega so naša letala zmetala na industrijske naprave v Birminghamu in Coventryju kakor tudi na pristanišče Liverpool mnogo bomb. Manjši letalski oddelki so bombardirali angleška letališča v severni Škotski in drzno leteli nizko nad imenovanimi objekti. Nastal je požar v hangarjih in vojašnicah. Sovražnikova letala so letela v noči od 26. na 27. oktobra nad Nemčijo in poskušala napasti mesta in industrijske naprave v severni in srednji Nemčiji. Nekje je bila zadeta tovarna in ob tej priliki je bil ubit neki delavec in povzročena škoda na poslopih. Neko sovražno letalo je metalo bombe tudi na nemško prestolnico. Bombe so poškodovale samo stanovanjske hiše, kakor tudi v drugih večjih mestih. V Belgiji je bilo o priliki napadov ubitih in ranjenih več oseb. Razrušene so nekatere stanovanjske hiše. — Včeraj je sovražnik izgubil devet letal, štiri nemška letala so izginila.

Berlin, 27. oktobra. AA. DNB. Nemška letala so včeraj o priliki poletov nad Anglijo izvršila uspešne napade na angleške patrolne čolne severozahodno od Irske.

Razdejanje v Berlinu

London, 27. oktobra. o. Snoči so angleška letala bombardirala Berlin, kjer so zmetala večje število bomb na letalsko tovarno, električno centralo in na železniško postajo. Letalci, ki so se povrnil, poročajo, da so povzročili veliko razdejanje in več požarov. Druge skupine letal so bombardirale v več mestih v Nemčiji letališča, tovarne in pristanišča. Bombardirali so tudi mesta v zasedenem ozemlju. Vodna letala so posebno močno bombardirala pri-

Gluhonemi so nam dokazali, da napačno sodimo o njih

Na njihovih, nadvse zanimivih prireditvah smo se lahko prepričali, da nikakor niso v breme človeški družbi, pač pa da si znajo sami služiti kruh, samo priložnosti za to jim je treba dati

V soboto dopoldne ob desetih je bila v Gluhonemnici proslava štiridesetletnice zavoda, katere so se udeležili najvidnejši zastopniki našega javnega in kulturnega življenja.

Po prihodu pokrovitelja proslave bana gosp. dr. Marka Natlačenca je v lepo okrašeni dvorani pozdravil goste ravnatelj zavoda g. Mirko Dermelj. Najprej se je zahvalil pokrovitelju gospodu banu dr. Marku Natlačenca, za tem pa je pozdravil škola dr. Gregorija Rožmana, zastopnika divizijskega poveljnika generala Masiča, ljubljanskega župana dr. Adlešiča z gospo, rektorja univerze dr. Slaviča, načelnika oddelkov banske uprave, predsednika podpornega društva gluhonemne mladine g. Šarabona, bivšega ravnatelja gluhonemne g. Frana Grma, dalje upravnik gluhonemnice v Jagodini g. Nikoliča Radovana, zastopnika gluhonemnice iz Beograda g. Matiča, zastopnika zagrebške gluhonemne g. Gudca in tajnika Društva gluhonemnih v Zagrebu g. Pavlina, kakor tudi številno učitelstvo in druge prijatelje in gojence zavoda.

Ravnatelj zavoda je v lepem govoru orisal razvoj zavoda in se spomnil vseh dobrotnikov. Nato je spregovoril ban dr. Marko Natlačenec in čestil na dosedanjem delu ter sporočil veselo novico, da bo banovina prispevala za preureditev in razširitev zavoda dva milijona dinarjev. Škof dr. Rožman je v svojem govoru med drugim omenil, da bi bilo tudi v sedanjem času prav, če bi se oglasilo čimveč dobrotnikov in podprlo stremiljenja banovine in zavoda. Za tem so sledile čestitke zavodu in govori.

Prihiti se od vseh strani

Veselo in nestrpno so pričakovali nedeljo, ko bodo pohitili tja, kjer jim je bilo dano tisto, kar jim je bilo vzeto, kjer se bodo zopet sešli s svojimi učitelji in tovariši ter se skupaj veselili, da so postali ljudje, taki, kakor so vsi drugi, ko jim mati narava ni bila mačeha, da so postali enakovredni nam vsem, ki nam je bilo prizanešeno. Moti se tisti, ki bi mislil, da bo prišel med ljudi žalostnih obrazov, med ljudi, ki so otropeli in pogreznjeni vase. Ne! Saj to so mladi veseli obrazi, ki se veselijo življenja, kakor mi vsi. Morda jim ravno ta naravna napaka daje večji in globlji pogled v vsebino življenja, v delo in v vse človeško dogajanje. Le oglejte si razstavo in povejte, v čem se razlikuje od drugih razstav, od drugih del, ki so jih ustvarili tisti, ki jim ni bilo treba obiskovati te šole. Tu vidite stvari narejene s čudovito natančnostjo, pisavo, ki bi ji zaviral marsikateri popolnoma zdrav.

Sto petdeset jih je prihitelo na današnje slavnostno zborovanje v zavod. Veselo so se pozdravljali in stiskali roke, kajti že dolgo se niso videli, ker so zaposleni po raznih poklicih, ki so se jih izučili v zavodu in potem odšli po svetu, da si sami z delom svojih rok in nikomur v breme služijo pošten kruh. Sto petdeset jih je prišlo tja, kjer so dobili prvi pouk.

Bodimo odkriti in priznajmo, da smo bili vsi ganjeni, ko smo poslušali te »govoreče mutce« in začuden, kaj vse premore človeška volja in zlato potrpljenje. »Vaš obisk je dokaz, kako si želimo skupnega življenja,« je začel predsednik Društva gluhonemnih g. Černe in pozdravil vse, ki so prihiteli na slavnost.

Krvice naj se popravijo

Iz najgloblje katičice srca so vrele besede tajnika društva g. Šitarja, Iskrene, da si jih kar čutil in trde ter obtožujoče obenem so bile. Z zanimanjem smo gledali, kako je govoril dvojni jezik: jezik, nam dostopen — besedo in jezik, odmaknjen našemu svetu — jezik kreten, dostopen njim. Govoril je o krivicah, ki se gode gluhonemim, govoril je o zapostavljanju, o izko-

riščanju delovne moči in o tem, da je mnogo takih, ki se gluhomemega branijo vzeti v službo. Govoril je o šolah, ki so samo štiri za gluhomemne in kdo je kriv, če gluhomemne gledajo po strani. Za 7 do 10.000 so samo štiri šole. Kaj bi bilo z vsemi temi, ki so obiskovali šole, če šole ne bi bilo? Propadli bi, tako pa so postali ljudje, ki delajo in si sami služijo kruh. Delo teh ni manj vredno. Samo sporazumevanje je malo težje, toda to se da odkloniti. Za nje ni nobene socialne zaštite. Glede tega bi bilo potrebno: 1. V smislu zakona se mora dati možnost šolanja. 2. Ker je delo enakovredno, je treba omogočiti sprejem v podjetja in sicer tako, da pride na 50 zaposlenih en gluhomem. Če bi se uvedla socialna zaštita, ne bi bilo treba nobenih javnih bremen.

Poglejte, kaj zmoremo

Šestindvajsetič so se danes predstavili gluhomem občinstvu. Predstavili so se nam z živo besedo, ki jim je gladko tekla in mi smo se čudili, kaj vse zmore neizmerna potrpežljivost, kaj zmore volja človeka, ki se hoče po vsej pravici vključiti v verigo človeštva.

V Frančiškanski dvorani so danes vprizorili

Nj. Vel. kralj na ogledu voj. zavodov

Povsod je pokazal izredno zanimanje za poslovanje teh naših vojaških ustanov. — Ljudstvo je obsipavalo njegov avtomobil s cvetjem

Nj. Vel. kralj se je v drugi polovici preteklega tedna v spremstvu kneževica Aleksandra mudil na poučnem potovanju po nekaterih krajih Srbije, kjer si je z velikim zanimanjem ogledal razne ustanove. Povsod, kamor se je pripeljal z avtomobilom, ki ga je sam upravljal, so ga z velikimi častmi in ponosom sprejeli krajevni zastopniki vojaških in civ. oblasti. Ljudstvo pa je v znamenje globokega spoštovanja do svojega kralja obsipalo njegov avtomobil s cvetjem.

V četrtek se je Nj. Vel. kralj odpeljal iz Beograda najprej v Kraljevo, kjer si je ogledal letalski zavod. Čim se je zvedelo, da se mladi kralj mudi v Kraljevo, se je začelo zbirati tamkajšnje prebivalstvo v velikih množicah, da ga dostojno pozdravi. Kralj se je za navdušene pozdrave prebivalstva pristržno zahvaljeval, ko se je z avtomobilom peljal skozi gost špalir ljudskih množic. Iz Kraljeva se je odpeljal proti Žižici. Tam se je ob zvokih godbe podal v starodavni samostan, kjer so mu tudi priredili nadvse tople in navdušene sprejeme. Tamkajšnji vladika Nikolaj je daroval tudi službo božjo za dolgo in srečno kraljevo življenje. Nj. Vel. kralj se je ustavil tudi na grobu Stefana Prvovencanega ter si z velikim zanimanjem ogledal tudi bogato samostansko zakladnico.

Verdijeva »Traviata« z Vanjo Leventovo

Ljubljana, 27. oktobra.

Bolgarka Vanja Leventova si je prejšnje leto v našem mestu z nekaj uspešnimi nastopi pridobila simpatije občinstva in to povsem po pravici ter v polni meri zasluženo.

Snoči je pred odlično zasledeno dvorano nastopila v »Traviati« kot Violeta Valery.

Leventova je brez dvoma umetnica z velikim intelektom, s sijajnim okusom in izrazitim, svobodnim temperamentom. Skala njene mimične izražanja je pametno moderirana, tako da viški prihajajo do izraza kot efektna, pa povsem logična posledica razvijanja v zgodbi in čustvu. Ekonomija, s katero zna zunanje oblikovati muzikalno misel in smisel fraze v libretu, je vredna vsega občudovanja. Tako skopa je v gestah, in vendar njena igra impresionira čudovito. Leventova je v resnici tudi igralka z božjim darom. Velika sposobnost neposrednega doživljanja in zanosa, pa tudi prav gotovo izjemna kultura, sta ji omogočila kreacijo tako sijajne scene kakor je bil prizor umiranja, mojstrsko pet, veličastno odigran. Njen organ sam po sebi ni močan, sposoben pa je velike izrazitosti, in ko pri fortissimih v višini dobi še kovinsko barvo svoje vrstne, navdušujoče bleščobe ter moč, potegne poslušalce za seboj v isti zanos, v katerem ga svetlo pošlje pevka v prostor. Vse hvale je vredna pri Leventovi tudi krasna tehnika, ki sicer pri koloraturah v visokih legah ne prihaja toliko do izraza, ker si to umetnica pomaga očito nekoliko s pianom in z močnejšim ter bujnejšim niansiranjem zunanega, igranega. Kako je treba izgovarjati vokale, o tem je snoči Leventova dala marsikomu lekcijo. Njeni vokali so svetli, široki, daleč nesejo. Vsekakor bi to odlično umetnico radi spet slišali v našem mestu. Eno pa je treba reči: vsekakor je Violeta, peta v izvornem jeziku libreta, lepa reč. Toda od slovenske gostje bi jo skorajda rajši slišali enkrat v slovenskem jeziku. Tako se zdi poslušalcu, da gleda umetnico, rojeno Italijanko, ne pa rojakinjo iz bratske Bolgarije!

Režiser D. Zupan je poskrbel, da so se dogodki razvijajo gladko in neprisluseno. Okorno

Spomnimo se o Vseh svetih mestnih revežev!

Ljubljana, 27. oktobra.

Vsesvetska akcija, ki je bila uvedena 1938. leta, je bila za Ljubljano novost, ki je nalezela na zelo simpatičen odmev pri vseh slojih mestnega prebivalstva in danes o njej lahko rečemo, da je postala že tradicionalna. Ta akcija se pripravila letos že v tretje, da bo Ljubljana lahko čim dostojneje počastila spomin naših rajnikov, hkrati pa res čim izdatneje podprla mestne reveže.

Nismo pretiravali in tudi nismo hoteli laskati, če smo zapisali lepe besede o zlatem srečanju ljubljance, kajti ljubljanci so že nešteto krat izpričali svojo dobrotnost in usmiljenost in so vselej radi pomagali revežem. Toda pri tem moramo omeniti, da so mimo redkih izjem prav nižji in srednji sloji tisti, ki darujejo revežem v prid najrajši in največ. Nasprotno pa je mnogo bogatih, ki ne darujejo v dobrodelne namene ali darujejo zelo malo. Dolžnost teh pa bi prav letos bila, da čim izdatneje podpro vsesvetsko akcijo in poleg vencev in sveč naklonijo dobrodelnim namenom tudi večje zneske. Saj denar, darovan v take namene, ni zapravljen, ampak je skrbno uporabljen v pomoč revežem. Z njim je omogočeno nastititi in prenočiti v mestni kuhinji v stari cukrarni marsikatega siromaka in marsikateri revni otrok je bil iz teh sredstev že oddan v otroški prehodni dom in s tem obvarovan nadaljnjega telesnega in moralnega propadanja. Zasluga te akcije in ostalih prizadevanj mestne občine na socialnem polju je, da so berači po ljubljanskih ulicah še redke izjeme in še te prihajajo s podeželja.

Kako vrhovni socialni svet mesta Ljubljane v izvrševanju svoje vzvišene naloge vsepovsod išče

dve enodejanki: šaljkovo »Zamorčice« in »Očee«. Dvorana je bila nabito polna in prireditelj so obiskali tudi podban dr. Majcen z gospo, ki je zastopal bana, zastopnik divizijskega poveljnika general Masič, škof dr. Rožman, obč. svetnik Vidler kot zastopnik župana, inspektor prof. Silvo Kranjc, ki je zastopal šefa prosvetnega oddelka dr. L. Sušnika in drugi.

Po krasnem uvodnem govoru g. Šitarja smo videli revijo vseh poklicev, v katerih gluhomem delajo. To so vsi poklici, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju. Z igro so pokazali, da obvladajo tudi Talijo kakor vsi drugi diletantje. Jasno in čisto so izražali čustva in besede ter marsikomu se je prikradla solza na lice, ko je gledal te vztrajne borece za lepše in boljše življenje. Ta prireditelj je pokazala uspešne rezultate in po vsem tem, kar smo videli, moramo priti do zaključka, da gluhomem niso v breme človeški družbi, ampak si morejo sami služiti kruh, samo priliko jim je treba dati. Dajmo jim šole, da bo mogel vsak od njih postati to, za kar se čuti poklicanega. Imejmo spoštovanje in ljubezen do njih. Njih trud in ljubezen do dela ter postati enakovredni človek sta tako velika, da bi gore predstavljala.

pa je bila vsekakor nema igra stativov v prvem dejanju. Dirigent Štrifof je svoje može lepo vodil s svojo večjo roko. Med domačimi pevci je vsekakor najbolj ustrezal V. Janko, za njim pa je zlasti v zadnji sliki v polni meri zadovoljil Francelj, ki v prvi in drugi ni bil na višini, ker je bil — kakor se zdi — slabo razpoložen. Glasovno nerazpoložena je bila N. Španova, vendar ne toliko, da bi motila. Ostali, Sladoljev, Dolničar, Lupša, Jelencar, Ramšakova, Perko in Jelencar so zadovoljili ter dali v polni meri to, česar je od njih pričakovati. Predstava je v splošnem uspešno prav lepo.

Zdaj pa še nekaj: Nobeno opozorilo zamudnikom nič ne izda. Ti zložneži ropotajo, hrkajo, dvigajo sosedo in hrume po mili volji. Treba bo vsekakor ukreniti kaj radikalnega. Naj bi vodstvo Opere razglasil po dnevnem časopisu, da bo dvorana točno ob osmih zaprta in da bodo zamudniki lahko prišli na svoje prostore šele po prvem dejanju! Bomo videli, kako dolgo bo še kdo zamudal! Skrajno bo kdo morda še pogodrnjal, pozneje pa se bo premislil in vselje prišel o pravem času!

Filmi

Vihar nad Parizom (Kino Union). Hrvatski naslov filma je »Mlakuza« in enkrat ni ponešen; z njim je točno oznamovan po vsebinskomoralni plati ta film, spadajoč v tisto vrsto francoske proizvodnje, katere nefrancoski lastniki in tvorci so bili prepričani, da je filmanja vreden samo zločin, pozlačeno, bleščeče pariško nagonstvo in zver v človeku. Dejanje se plete v svetu značilnih francoskih denarnih vlesleparij. Mednarodni goljuf s tem imeni pride v zagato zaradi oblasti in zaradi poslovnih ter čustvenih izsiljevanj svojega tovariša, gangsterskega »časnika« Slepajeva hči je žena policijskega prefekta, ki lovi njene očeta. Izsiljevalec in ostali jo imajo za njegovo ljubico, iz česar se rodi nekaj človeške drame, ki se razplete v mračno, samomorilsko žalo, ko hoče očeslepar za vsako ceno rešiti otrokovo čast in sam smrtno ranjen zadavi izsiljevalskega soigralca svojega življenja. Film je po zaslugi vodilnih igralcev dobro igran; zlasti velja to za glavno postavko, ki jo posebejba Erich von Stroheim, in pa za prizore iz pariškega nočnega in moralnosocialnega okolja, za katero je značilno, da so v njem imele naravnost mališki »kulturne« pogled osebnosti, kakor je v filmu vlagarska popevačica Ida, ki jo igra slavitelja Arletty. Je v celoti to film zločinstva, surovih, za denar izkoriščanih strasti, mlakužast in težak. Delo, ki mu ne moremo niti reči, da je nemoralno, ker stoji njegov svet in postavke, ki se v njem gibljejo, izven sleherne morale — svet, ki ga ženo naprej samo še nekateri preprosti nagoni; prikazuje je indiferentno, brez kake, tudi čisto človeške težnje za kakršnikoli etičnim in pravičnim pojmovanjem, med dobrim in zlim. Edino človeško svetlobo vnaša vanj ljubezen izgubljenega očeta do hčere, pa še za to zvezo zaradi rezijskih trikov pozno. Gledalec naj ne pričakuje, da bo videl v filmu kaj Sahare in drznih načrtov za njeno spremembo v morje — besede, ki jih bere o tem, so samo neboljen pripomoček reklame, ki pri takem filmu prave vsebine poveljati ne zna — ali ne mara...

Lepo uspel manever ljubljanske in škofjeloške garnizije

Ljubljana, 27. oktobra.

Ljubljanska in škofjeloška garnizija sta včeraj priredili skupne vojne vaje, ki so pokazale sposobnost ter izvežbanost častniškega zbora, podčastnikov in moštva. Smisel manevra, odnosno naloga je bila naslednja: proti Medvodam prodira ljubljanska skupina, ki naj bi zasedla mostove pri Medvodah in Goricanah ter potem prodira proti Kranju in Škofji Loki. Škofjeloška skupina pa naj bi zaustavila ljubljansko ter obdržala pozicije na mostovih pri Medvodah.

Prve oddelke škofjeločanov je ljubljanska skupina kljub odporu potisnila nazaj do Preske in Medvod. Tam se je spoprijela z brzimi edinicami škofjeloške skupine. Te edince je preganjal čez Soro in šla za njimi na klanec pri Medvodah, kjer je zavzela pozicije. Ta čas pa je prihitala škofjeloška glavina, ki je začela prednje ljubljanske oddelke potiskati nazaj. Bitka se je vnela pri Goricanah, kjer so v boj posegle lahke in težke strojnice, pa tudi metali. Pa tudi topovske baterije so zagrmle z obeh strani. Desno krilo škofjeloške skupine je izvedlo močan napad ter začelo potiskati čez grebene ljubljansko skupino, ki se je hudo branila, proti Medvodam. Ob enih popoldne so bile vaje končane.

Pri tem uspelem manevru, ki je pokazal vrline jugoslovanskega vojska in visoko strokovno znanje vodstva, so bili navzoči tudi komandant armije general Peter Nedeljković, načelnik štaba general Lokar, komandant dravske divizije general Dragoslav Stefanović ter drugi visoki častniki. Vaje je vodil general Mihajlo Lukič, ki je tudi podal sklepni referat.

Poučnega in informativnega manevra so se udeležili kot opazovalci tudi prav številni rezervni častniki.

Sneg v Savinjski dolini

Celje, 28. oktobra.

Po deževnih dneh se je podnebeje v Savinjski dolini in celjski kotlini zelo ohladilo. V soboto zvečer je zavel na doline mrzel veter. V noči od sobote na nedeljo pa je začelo snežiti. V Savinjskih planinah je padlo več centimetrov snega. Sneg je pobelil tudi več krajev v dolini. Zanimivo je, da v Logarski dolini ni snega, pač pa so pobeljeni kraji: Luče, Solčava in Ljubno. V Mozirju je sneg padel med dežjem. Tudi Mozirska planina je bila. Snežen pas sega globoko v dolino. Sneg je padel tudi na Šmihelu nad Mozirjem. S snegom je pokrito tudi Vransko.

Iz Frankolovega nam poročajo, da je zjutraj padlo nekoliko centimetrov snega, katerega pa je dež čez dan izpral. Sneg je zapadel na Konjski gori in na Vitalsko gorsko skupino.

Zborovanje jugoslovanskih dramskih avtorjev

Belgrad, 27. oktobra. m. Na današnjem izrednem občnem zboru jugoslovanskih dramskih avtorjev je bil izvoljen nov odbor. Predložena je bila lista Dušana Nikolajevića, ki je dobila 26 glasov, in lista Radoslava Vistića, ki je dobila 24 glasov. Za predsednika je bil izvoljen Nikolajević, v upravni odbor pa sta prišla od Slovencev Oton Župancič in Pavel Golja, v nadzorni odbor pa Fran Govekar.

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Za severno mejo

Dež je močno oviral požrtvovalne srednješolce in srednješolke, ki so nabirale prostovoljne prispevke za našo severno mejo, da bi jo gospodarsko, kulturno in socialno trdnjeje podkrepili. Težavno je bilo nabiralcem stati v dežju na določenem mestu. Nekateri so se gibal po ulicah in v ljudno prosili za prispevke. Redek je bil, ki je odrekal dinar za severno mejo. Tudi priprosti ljudje so brez ugovora in godrnjanja polagali v nabiralnike svoj obolus. Nabiralno akcijo je organizirala Slovenska Stranka. Žal, da ni bilo lepega vremena, ko bi bilo po ulicah živahnejše vrvenje in več ljudi.

Vode naraščajo

Od četrta dežuje. Zadnja dva dneva se pojavljajo močnejši nalivi. Hude nevihte so divjale posebno po Gorenjskem. Prav nedeljski nalivi so povzročili, da so vode začele v Sloveniji naglo naraščati in prestopati bregove ter se razlivali po travnikih in njivah. Poljski pridelki so večji del že spravljani, zato eventualne večje povodnji ne bodo napravile ogromnejše škodo. Ljubljana se je od Vrhnik pri Bevkam in Podpeči razlila čez brgove. Tudi pri Lipah in v Črni vasi je prestopila breg. Iška se je spremenila, kakor navadno o bitakem deževju, v hudournik. Iška je zvrhala. Ljubljana je dosegla pri Fužinah vodno stanje 1.72 m. Samo davi je narasla za 72 centimetrov.

Naglo narašča Sava. Pri Tacnu je tamošnja vodomerska postaja danes ob 11 zaznamovala, da je Sava dosegla 2.40 m, v nekaj urah je narasla za 90 cm nad normalo. Tudi druge reke v Sloveniji naglo naraščajo. Zlasti se ne točnejših poročil, kako narašča Sava od Zidanega mostu proti Brezicam.

Razstava neodvisnih

Ljubljana je danes zaradi čemernega in deževnega vremena lepo želoda doma. Dopoldne je bil znaten obisk razstave neodvisnih v Jakopičevem paviljonu. Ljubitelji lepe umetnosti ni oviral dež, da bi ostali doma. Pohiteli so tja z globokim zanimanjem za umetnost neodvisnih, ki jim jo je nazorno z globokim čutom polajneval prof. Marij Pregelj. Navzočih je bilo nad 50 oseb, ki so se živahno zanimale za vsako delo in za vsakega umetnika-rastavljalca. Tudi ostalemu občinstvu priporočamo, da obišče to razstavo v Jakopičevem paviljonu.

Vlomilec pri »Slogradu« na sledu?

Stavbna družba »Slograd« ima svoje pisarniške prostore na Vrtači. Po noči 26. t. m. so se ne-

Od tu in tam

V Južni Srbiji se vrste skoro v vseh večjih krajih proslave 28. letnice, odkar je bila Južna Srbija spet osvobodena in pridružena srbski kraljevini. Prva proslava je bila v Kumanovem, sledila pa je nato v Skoplju. Ta slovesnost je bila veličastna in so se je udeležili zastopniki vseh oblasti in organizacij. Patrijarh dr. Gavril je imel pri tej slovesnostni slavnostni govoru, v katerih je poudarjal nujnost narodne edinosti in ljubezni do domovine tudi takrat, kadar zahteva žrtve od svojih državljanov.

Tudi Nemčija kupuje sedaj drobnico od naše države, medtem ko je poprej kupovala le rogato živino. Največ prihaja kot prodajalec v poštev Južna Srbija, ki je imela za svojo drobnico tržišče doslej izključno le v Grčijo. Samo ta mesec je šlo iz naše države na Dunaj okrog 22 tisoč jancev. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino pa se je z merodajnimi nemškimi oblastmi sporazumelo za novih 20.000 jancev za november, ki bodo šli prvenstveno na dunajski trg. Posledica nemškega zanimanja za drobnico je ta, da so se cene dvignile in da pomeni to lep dobiček za južnosrbske kraje.

V Skoplju bo ravnateljstvo za zunanjo trgovino uredilo posebno klavnico in moderno hladilnico za živino, zlasti pa za drobnico. Prihodnje dni bo posebna konferenca v Belgradu, pri kateri bodo sodelovali zastopniki skopljanskih izvoznikov, zastopniki ravnateljstva za zunanjo trgovino in zastopniki družbe za silose. Potrebnost klavnice in hladilnice se je pojavila prav sedaj v najbolj nujni obliki, ker se je poživil izvoz drobnice in živine proti Solunu.

Čim se je povečala ponudba letošnje koruze, se je tudi cena začela nagibati navzdol. Doslej so prodajali v Banatu in Sremu suho koruzo po 200 dinarjev za meterski stot, zadnje dni pa je bila cena že 190 dinarjev. Vse kaže, da se bo cena še znižala, ker prihajajo na trg vedno znova večje količine blaga. V Severni Srbiji, kjer je koruza prav tako dobro obrodila, je cena padla celo že na 160 dinarjev.

Tudi na spomladanskem velesejmu v Lipskem bo naša država priredila razstavo v svojem paviljonu. Te dni se je mudil v Belgradu generalni ravnatelj lipskega velesejma dr. Voss in se zglasil pri trgovinskem ministru dr. Andresu. Povabil ga je, naj bi se tudi prihodnje leto osebno udeležil velesejma in odprl jugoslovansko razstavo. Minister dr. Andres je obljubil, da se bo vabilu odzval.

Zaradi verižništva z drvmi je novosadska policija kaznovala juda Mojzesa Gerzarija na mesec dni zapora in 3000 dinarjev denarne kazni ter na šestmesečno prisilno bivanje v vasi Kurjaku pri Udbini. Mož je bil prodajal drva precej dražje, kakor pa bi smel spričo maksimiranih cen. Prav tako je novosadska policija poslala na prisilno bivanje v nek zapuščen kraj v Srbiji mesarja Špisa, ker je prodajal meso predrago. Mož bo moral še prej odsedeti mesec dni zapora in bo plačal tri jurje kazni, nato pa bo odšel za poldrugi mesec na letovišče. Somborsko sodišče pa je na dva meseca zapora in 25.000 din kazni obsodilo poslodajca judovske trdnice bratov Levi Stevana Sengerja, ker je bil spremenil pogoje kupitve. Neki trgovec je bil naročil večjo količino masti in je bila kupljena sklenjena po ceni 19 dinarjev za kilogram. Ko pa je bilo treba blago dobaviti, je poslodajca sporočil naročniku, da masti bo mast prodal le v primeru, če mu bo plačal kilogram po 24 dinarjev. Stvar je prišla pred sodnijo in Senger se bo za verižništvo moral pokoriti. Na silno lahek način pa je hotel zaslužiti v desetih minutah 50 dinarjev trgovec Milan Bekić iz Uzi. Neka gospa je iz njegove razprodaje kupila plašč za ceno 190 dinarjev. Ker pa denarja ni imela pri sebi, sta se domenila, da ga bo prinesla čez deset minut. Ko pa se je vrnila, je trgovec za plašč zahteval že 240 dinarjev. Trgovec bo za ta pregrešek plačal dva tisočaka in bo sedel dva meseca v zaporu.

V Belgradu sta odprla razstavo svojih umetniških del slikarja Zoran Mušič in Franjo Simunović. Oba razstavljata motive iz Dalmacije, Mušič pa še več motivov iz Slovenije. Razstava je bila včeraj odprta v Umetniškem paviljonu, olivrtiveni govor pa je imel srbski slikar Petar Lubarda.

Zaradi nemarnosti in kršitve gradbenih predpisov je bil obsojen v Belgradu inženir Stevan Apro, ki je v družbi inženirja Graniča gradil neko občinsko stavbo, pa tako slabo, da se je kmalu potem, ko je bila stavba dograjena, podrla neka opornih stebrov iz betona. Posebna komisija strokovnjakov je ugotovila, da je bila cementna mešanica slaba in da tudi železja med betonom ni bilo dovolj. Inženir Apro je bil obsojen na 10 tisoč dinarjev kazni in na plačilo stroškov za popravilo škode, inženir Granič pa je bil oproščen, ker je bil dokazal, da se takrat ni mudil na gradbi in je vse delo vodil njegov prijatelj.

Silno prebrisanega in drznega vlomilca je prijela belgrajska policija. Za pred enim letom je bilo vlomljeno v trgovino s pohištvo in odpeljana cela masivna blagajna, v kateri je bilo 142.000 dinarjev denarja in več vrednostnih papirjev in vložnih knjižic. Nekaj dni po vladu so našli blagajno razbiti izven mesta na polju, zločinca pa niso izsledili. Šele sedaj so ga odkrili v osebi pustolovca Kosta Bogosavljeviča, ki se je izdal s tem, da je razmetaval denar in si s svojo priležnostjo Mohajlovičevu uredil preveč razkošno stanovanje v svojem rodnem kraju Irigu, da so nanj postali pozorni ljudje. Mož je bil vlom izvršil tako, da je poskušal s »svinjsko nogo« raztrgati blagajno. Ker se mu je pa orodje polomilo, je vzel z bližnjega dvorišča vozilce in nanj naložil blagajno ter jo odpeljal. V Zemunu si je potem s svojim bratrancem kupil večjo parcelo, razen tega pa tudi manjše posestvo v Irigu. Njegova parcela je danes toliko vredna, da daleč presega škodo, ki jo je bil trgovec Vukeliču povzročil.

Zaradi poverbe denarja je bil obsojen v Sisku bivši gimnazijski ravnatelj Josip Karleta. Mož je bil v svoj žep dajal šolske takse in podobno, kar je bil kot ravnatelj gimnazije nabral. Ko so ga lani premestili v Zagreb, so naredili tudi temeljito preiskavo. Ugotovili so, da je zmanjkalo 100.000 dinarjev, za katere Karleta ni mogel podati razlage ali izdatke opraviti. Sedaj so ga zašili na pet mesecev strogega zapora.

Orožnikom se je vdal izstradan in izmučen razbojnik Mijo Alitovič iz Podujeva. Alitovič je bil pomočnik ubitega razbojnika Ajdina Ajdinoviča in se je pred orožniki sedaj teden dni skrivaj. Ker se je pa obroč stesnjeval okrog njega, je potikal na vrata neke kmetije in prosil kmeta, naj sporoči orožnikom, da se vda, ker je preveč izstradan in izmučen od večnega beganja in hajdukovanja. Orožniki so ga prišli nato prijet. Sprva jim je zagotavljal, da je izvrševal le poveljaja Ajdinoviča, pozneje pa se je ves izpovedal in izdal tudi vse svoje pomočnike v različnih vaseh. Tudi razbojnik se orožniki potem prijeli.

Našim naročnikom!

Današnja vojna v Evropi, ki se že spreminja v svetovno vojno, je močno spreminila razmere v vseh državah. To najbolj čutimo v našem vsakdanjem življenju, ko kupujemo svoje življenjske potrebščine, katerim se je cena močno dvignila in se jim še dviguje. Proizvodnja vseh izdelkov se je podražila, kajti v teh razmerah so nujno morali poskočiti tudi delavski zaslužki, cena materiala itd.

Vse te razmere so prizadevale tudi naš časopis, za katerega smo pri dosedanji ceni vztrajali, dokler smo mogli. Dvig cen papirja, svincu, barvi in drugemu tiskarskemu materialu, povišanje plač uslužbencem, dvig poštne za razpošiljanje časopisov pa so tudi nas prisilili, da pristopimo k ukrepom, ki naj bi zagotovili nadaljnji obstoj našega časopisa.

Vljudno sporočamo vsem našim cenjenim naročnikom, da bo od 1. novembra t. l. dalje mesečna naročnina »Slovenskega doma« 14 din, tromesečna naročnina 42 din, za inozemstvo bo mesečna naročnina od 1. novembra dalje 30 din.

Prepričani smo, da je dvig cene mesečne naročnine »Slovenskega doma« malenkosten sprico splošnega dviga cen.

Želimo, da bi ostal »Slovenski dom« tudi naprej zvest prijatelj in najpopolnejši vodnik vsem bralcem v vsakodnevnem gledanju na dom in svet. Prepričani smo, da s tem najboljše vršimo poslanstvo, ki je dobremu slovenskemu časopisu dodeljeno in ki najboljše odgovarja našemu prosvetljenemu narodu v mestu in na deželi.

Ta zavest nam utrja upanje, da nam bodo vsi naročniki tudi v današnjih težkih časih, ki jih pa hvala Bogu v okviru naše lepe domovine Jugoslavije še zelo srečno prenašamo, ostali zvesti in da nam bodo pridobili še novih naročnikov in prijateljev. Zvestoba za zvestobol

Uprava »Slovenskega doma«.

Rafaelova družba polaga svoj letni račun

Uspehi družbe — Izseljenci in hrvatski sporazum — Izseljenski sklad s 100 milijoni — Beda izseljencev v Franciji

Ljubljana, 27. oktobra. Družba sv. Rafaela skupno z Izseljensko zbornico bo jutri popoldne na obnem zboru v veliki dvorani Zbornice TOI podajala za vse naše izseljence tako v socialnem, kakor tudi v gospodarskem in kulturnem pogledu poučno bilanco o svojem poslovanju v viharini in stisk polnih časih. K temu zboru podajamo že danes nekatere zanimivosti in momente, ki so pokazali, kakšne križe in težave preživlja naš izseljenec v tujini.

Na prejšnjih občnih zborih je imela Rafaelova družba čast poročati o novih uspehih in razmahih slovenskega izseljenskega skrbstva. S posebnim veseljem so voditelji izseljenskega gibanja prihajali na lanski občni zbor, ko so bili trdno prepričani, da so doseženi vsi glavni cilji glede ureditve celotne slovenske izseljenske službe, za kar so se borili dolgi 12 let. Priprave za letošnji občni zbor so spremljale težave in bojazen.

Pisana in zanimiva je zgodovina izseljenskega gibanja in organizacije naših izseljencev v zadnjih 12 letih. Poprej je bilo izseljensko skrbstvo zamerjeno in popolnoma na tleh. Vseposred je bilo popolno nerazumevanje o važnosti izseljenskega vprašanja. Slovenski izseljenci so bili v resnici — naši izgubljeni! Kot take jih je smatrala domovina, bilo je vseeno, kako se jim godi, kaj delajo in da li se bodo še kdaj vrnili na domačo grudo. Bili so izgubljeni del slovenskega naroda. Bili so pozabljeni in zanemarjeni od strani stare domovine. Niti v državi, niti v Sloveniji niso vedeli, kaj naj prav za prav dela izseljensko skrbstvo. Vlada je popolna nejasnost o ciljih in namenih vsake države in narodne izseljenske službe. Zato si je Družba sv. Rafaela pred 12 leti začela jasen, praktičen in točen program, ki ga je v glavnih točkah uresničila. — Glavne smernice nove izseljenske socialne politike so bile: 1. najprej pridobiti javnost in oblast za izseljensko idejo, 2. vzbuditi pri izseljencu zaupanje do domovine, vzbuditi državno in narodno zavest in jih povezati z domovino, 3. izdelati jasen načrt celotnega izseljenskega dela v korist izseljencem, narodu in državi ter 4. urediti vse izseljensko delo v Sloveniji. Rafaelova družba se je z vneto lotila dela in izvedla začetni program. Ustanovila je Izseljenski vestnik, dalje izseljenski svet pri družbi, organizirala je v tem času tri izseljenske kongrese, izposlovala je ustanovitve izseljenske zbornice, ustanovila je izseljenski muzej in lotila se je akcije za ustanovitev izseljenskega muzeja.

Mariborske novice čez nedeljo

Maribor, 27. oktobra.

Deževna dolgočasna jesenska nedelja je zadržala danes Mariborčane v mestu. Ulice so bile dopolne kljub dežju in mrazu polne občinstva, popoldne pa so bili vsi lokali izredno živahni, prav tako tudi gledališče in kina.

Strup ali zdravilo?

Na policijsko stražnico je snoči prihitela zasebnica Kmetič Marija iz Vodnikovega trga ter prijavila, da se je njen podnajemnik, 33-letni mizarški pomočnik v železniških delavnicah Kokot Otmar zastrupil v svoji sobi. Takoj so bili poslani tja reševalci, ki so našli Kokota onesvečenega. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu nudili takoj vso pomoč, vendar je bilo že prepozno. Kokot je umrl ter sploh ni prišel pred smrtjo k zavesti. Ni pa sedaj še ugotovljeno, ali je namerno izvršil samomor, ker pravijo nekateri, da je povzročilo zastrupljenje neko zdravilo, katerega je Kokot jemal, pa je po nesreči zavžil preveliko dozo.

Cirkularka mu odrezala štiri prste.

Iz Hoč so včeraj pripeljali v mariborsko bolnišnico 39-letnega Ivana Poljanca. Pri delu na žagi se je ponesrečil ter mu je cirkularka odrezala štiri prste na levi roki.

Tatvine brez konec in kraja.

V policijski kroniki je danes zabeležena cela vrsta tatvin. Spet se je udeleževala na Vodnikovem trgu včeraj popoldne skrivnostna žeparica, katere popis policija že ima, ne more je pa pri njenem dolgotrajnem postu ujeti. Odnesele je inženjerjevi soprog Pipan Dragici denarnico z vsebino 7 din. — Prijavljeni sta bili nadalje dve tatvini koles. Zmanjkalo je kolo Ivanu Remsu z vrta njegove hiše v Koscega ulici ter kolo tekstilnega delavca Ivana Rubina iz Studencev, ki mu je bilo ukradeno prejšnje gostilno Plave na Koroški cesti. Na Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je bil ukraden »Hubertus« plašč delavcu Ivanu Strasserju. — Zidarskemu vajencu Rudolfu Klipšterju je odnesel nekdo iz barake na stavbišču Hutterjevega bloka gozdarice vredne 390 din.

Velika tatvina v Pečkah.

Pri posestniku Juriju Kodriču v Pečkah pri Makolah se je oglasil nepoznan tat ter mu odnesel iz miznice v sobi 2270 din gotovine. Tatvine je bil osumljen pekovski pomočnik Franc Brodnjak, ki je prinašal vsako jutro Kodriču kruh ter je vedel, kje hrani denar. Nadalje je bilo sum-

Dva zgodovinska dogodka nista ostala v minulem poslovnem letu brez vpliva na izseljensko skrbstvo, nista ostala brez naravnih, težkih in nujnih posledic za naše izseljence in družbo. To sta svetovna vojna in hrvatski sporazum. Tajniško poročilo, ki bo jutri podano na obnem zboru, v živih besedah omenja velik vpliv hrvatskega sporazuma na izseljensko socialno politiko. Med drugim poudarja: »S hrvatskim sporazumom, ker se obenem ni ustanovila tudi slovenska banovina, so šle vse hrvatske izseljenske kompetence iz socialnega ministristva v Zagreb, slovenske pa so ostale tam, združene s srbskimi. Razbila se je vsedržavna izseljenska zveza »SORIS«.

Poročilo dalje podaja zanimive podatke o vprašanju razdelitve izseljenskega sklada. V ta sklad se je zbralo nad 73 milijonov, z obrestmi pa vsota dosega 100 milijonov. Slovenci bi imeli pravico pri razdelitvi do te vsote nekako do 14%. Razdelitev sklada je težka.

Poročilo nato opisuje položaj naših izseljencev v Ameriki. Ti so zaradi vojnih dogodkov odtrgani od stare domovine. Položaj naših izseljencev v raznih zapadnih državah Evrope je težaven in obupen. Naši ljudje so se naselili v krajih in državah, ki jih je sedanja vojna najobutnejše zadela. Westfalija, Belgija, Holandija in severna Francija so jih imele največ. Nekako do 100.000. Veliko je njihovih trpljenje in beda. Po večini jim je vse uničeno. Izgubili so vse, ko so morali bežati in pustiti vse svoje imetje. Ni še podatkov, koliko jih je bilo ubitih in koliko ranjenih. Kolikor ima Rafaelova družba poročil, hvala Bogu, število ubitih in ranjenih ni veliko. Iz severne Francije so bežali v južno. Veliko je njih trpljenje in stradanje! Zadnji čas so se začele njih razmere urejevati. So reveži ko na pogorišču! Toliko k jutrišnjemu obnemu zboru Rafaelove družbe.

Na svojski način je začel z zbiralno akcijo zagrebški Rdeči križ. Da bi revnim otrokom preskrbel toplo jed, je organiziral zbiranje papirnih odpadkov in drugih volnenih odpadkov. Otroci bodo te odpadke pobirali in jih nosili v posebna skladišča. Za vsak kilogram takega papirja bo otrok dobil skodelico mleka in kos kruha. Zbirali pa bodo tudi odpadke blaga. Vse to bo prav prišlo naši industriji, ki pogreša sedaj marsikatero pomembno in potrebno surovino.

Ijivo; da se je takoj po tej tatvini odpeljal s svojo ženo v Pluj, kjer sta nakupila za 1600 din blaga. Orožniki so Brodnjaka prijeli ter jim je po daljšem zanikanju končno dejanje priznal.

Umrla je

v nežni starosti 11 let Dragica Ziberna, hčerka posestnika v Počehovi 44. Naj ji sveti večna luč!

Prijavljen, ker je prodajal mast po 29 din.

Pragerski orožniki so prijavili trgovca Repnika Josipa, ker je prodal mast po 29 din, dasi je maksimalna cena 26 din. Trgovec pa se izgovarja, da je sam moral plačati mast po 26 din ter je tedaj po tej ceni ne more prodajati naprej. Mast se je zadnje čase res pri veleprodajalcih podražila ter je trgovčev zagovor utemeljen.

Sodarček jo je mahnil na pot

Ena od sličic, kakršne ti povedo na Kolodvorskem misijonu

Komaj enajst pomladu mu je odevetelo tam neke na zelenem štajerskem, pa se je v mlademu Frančku že zbudila podjetnost. »Kako bi bilo, če bi znal delati sode«, si je mislil sam pri sebi. »Sličal sem, da so tam neke na Gorenjskem pravi mojstri in takem delu, čeprav spijejo več takega vina, ki je narejeno, kakor pa takega, ki je od trte. Tja bom šel, pa se bom izučil za sodarja«. Tista krpa zemlje okrog hiše ni mogla rediti vseh in oče je bil zadovoljen s sinovim sklepom ter mu odrl morda zadnje kovance za vožnjo. Mati ga je prekrizala in mu naročevala, da naj bo priden in pošten ter da naj kmalu piše, kako se mu godi.

Sodarček se je vsedel na hlapec, ki je nekajkrat prav ježno pihnil in ga potem urnih krač odpeljal od doma. Mlademu Frančku ni bilo nič tesno pri srcu. Bil je koražnega srca in premišljeval je, kako bo štel svetle kovance, ko bo velik in kako bo imel veliko, belo hišo ob cesti, v njej pa delavnico, kjer bodo njegovi učenci obdelovali velike doge, tako velike, da bo iz njih naredil sod, ki bo zadosti velik za vse Slovence in okrog katerega bo zadosti prostora za vse, ki se sedaj pripravajo, bodisi v športu, politiki, sploh kjer koli. Med takimi velikopoteznimi načrti mu je vožnja hitro minevala in hitro so švigala mimo polja, gozdovi, hiše.

Pripeljal se je v Ljubljano. Tu se je čudil, ko je videl toliko ljudi, ki so letali sem ter tja, iz tega drena je srečno našel vlak proti Gorenjski.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 28. oktobra: Simon

Juda. Torek, 29. oktobra: Narcis, Ida.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Spominski večer Ivana Cankarja. V ponedeljek 4. novembra ob 20 bo v frančiškanski dvorani pod okriljem Sentijskega prosvetnega društva proslava našega največjega slovenskega pisatelja. Predprodaja vstopnic za ta izredno zanimiv večer bo od ponedeljka 29. t. m. dalje v trgovini Špiligoj v Frančiškanski ulici. Vljudno vabljeni!

Jugoslovansko društvo za proučevanje in zatiranje raka — podobor Ljubljana bo imelo 15. novembra ob 20 v klubi sobi kavarne »Union« izredni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. sprememba pravil in reorganizacija društva; 2. slabačnost. — Odbor.

Varčevanje z vodo. Mestni vodovod bo ta turek in sredo preurejal priključek glavnega cevovoda na centrifugalne črpalke in bo ta čas deloval le parni agregat z eno cevjo. Mestno poglavarstvo zato poziva vse porabnike vode iz mestnega vodovoda, da upoštevajo to zmanjšano zmogljivost vodovodne centrale in ta dva dneva točijo vode le toliko, kolikor je je nujno treba v gospodinjstvu, da ne bodo zaradi prekomerne porabe vode nekaterih ostali brez vode.

Opozorjamo na nocojšnji koncert pianista Nikite Magalova, ki bo ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Magalov je pianist evropskega slovesa in ima sijajne kritike iz vseh mest, kjer je nastopal. Nocoj bo v filharmonični dvorani za vse ljubitelje klavirske igre izredno užitek. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

Slovensko čebelarstvo društvo sporoča vsem naročnikom sladkorja za prehrano čebel, da je pravočasno naredilo vse potrebne korake za dobavo sladkorja. Naročilo in plačalo je že 9 vagonov, prejelo pa doslej samo tri. Četrti vagon je na poti. Za dobavo se je pisмено, brezovno, telefonično in osebno zavzemalo. Upa, da bo naročeni sladkor v nekaj dnevih dospel iz tovarne. Razpošilja ga društvo po vrstnem redu naročil in ga odda po 9 din kilogram.

Gledališče

Drama: Začetek ob 20.

Ponedeljek, 28. oktobra: Zaprti. (Generalna.) Torek, 29. oktobra: »Tekma«, Red Premierski.

Opera: Začetek ob 20.

Ponedeljek, 28. oktobra: Zaprti. Torek, 29. oktobra: »Jenufas«, Red Torek. Gospevanje altistke Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostiča.

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 28. oktobra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Kjer je pesem, je veselje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Koncert češke glasbe (Radijski orkester) — 14.00 Poročila — 18.00 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Praški učitelji pojo (plošče) — 18.40 Geološka zgradba slov. ozemlja (g. dr. Ivan Rakovec) — 19.00 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.50 Hudo-mušnosti (g. Fr. Lipah) — 20.00 Rezervirano za prenos — 21.30 Pol ure češke glasbe (plošče) — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Slovenski spored (Radijski orkester)

Torek, 29. oktobra. 7.00 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) od 7.45 — 12.00 Slovenske budnice in pesmi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi 13.02 Opoldanski koncert Rad. orkestra — 14.00 Poročila — 14.15 Šolska ura: Proslava Jadranskega dne: Govor, petje deklaracije (vodi g. Viktor Pirnat) od 15. — 18.00 Iz naše zakladnice (plošče) — 18.40 Prvi ruski vladar (g. Fr. Terseglav) — 19.00 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nac. ura — 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga Vida Peršuh) — 20.00 Slovenski šopek (plošče) — 20.30 Koncert. Sodeluje koncertna pevka gđ. Elza Buchal in Radijski orkester. Dirig. D. M. Šijanec — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški trio »Vesna«.

Drugi programi

Ponedeljek, 28. okt.: Belgrad: 19.40 Komorni zbor — Zagreb: 20. Tjardovičeva opereta »Mala Floramcy« — Bratislava: 19.40 Zab. glasba — Praga: 19.35 Zbor in orkester — Sofia: 20. Simfon. koncert — Beromünster: 20.15 Izseljenska oddaja — Stockholm-Hörby: 20.20 Dvorkova 5. simfonija št. 5 — Rim-Turin-Florenca: 20.30 Simf. koncert — Sottens: 20.30 Orkestralni koncert.

Belgrajska kratkovalov. postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini — YUF, YUG (19.69 m): 2.30 in 3.30 Poročila v slovensč.

Radovedno je gledal kraje, po katerih se je vozil in ko se je pripeljal, kamor je bil namenjen, je pogumno stopil pred mojstra sodarja in rekel: »Oče, rad bi bil sodar.« Oče mojster so dobrovoljno pogledali mladega fanta in pomigali s silnimi brki ter rekli: »Veš, fantek, vesel sem, ker vidim, kakšno veselje imaš do tega poklica. Toda premahen si še. Kako boš pa vzdigoval težke sode in les. Naše delo je težko. Pojdi domov, poje še nekaj žgancev, potem pa pridi nazaj in se bomo zmenili.«

Ko je videl, da nič ni, se je obrnil, prej pa se je pri mojstru še dobro podprl za na pot. Ko je zopet prišel v Ljubljano, se mu je pa zmešala štrna in ni mogel dobiti vlaka. Hodil je po peronu gor in dol ter veselo žvižgal. Glava pod zelenim klubokom se je sunkovito ozirala na vse strani, dokler ga ni opazilo oko kolodvorske pomočnice. Pobrala ga je, kako in kaj in fant ji je živahno pripovedoval svojo zgodbo in da se mu je »štrna zmešala.« Pomočnica mu je rekla, naj kar počaka in da mu bo že ona povedala, kdaj bo šel vlak. Vztrajno je stal na enem mestu in kadar je šla mimo, jo je počakal za rovak in vprašal, ali je že čas. Kmalu se je zbrala okrog njega gruča ljudi in fant je uganil marsikatero brihtno, tako da so se mu smejali. Končno je le prišel čas odhoda. Lepo se je zahvalil pomočnici in se odpeljal domov, kjer bo naprej delal na krpi zemlje okrog hiše ter premišljeval, kaj bo, kadar bo velik.

»Ljubljana« je danes »Amaterju« izvila žezlo

Majhen čudež v Mariboru: Mars je odvezl železničarju eno točko

1. Ljubljana	9	6	1	2	39:18	13 točk
2. Amater	9	6	1	2	26:19	13 točk
3. Železničar	9	5	2	2	17:9	12 točk
4. Kranj	8	4	1	3	16:13	9 točk
5. Mars	8	3	2	3	16:14	8 točk
6. Bratstvo	9	3	1	5	17:28	7 točk
7. Maribor	9	2	2	5	17:25	6 točk
8. Olimp	9	1	0	8	9:31	2 točk

Od prejšnje nedelje je torej prvenstvena tabela doživela nekaj prav značilnih sprememb. Nekaj teh sprememb so dale danes današnje prvenstvene tekme, nekaj pa so spremenili za zeleno mizo: razveljavljena je namreč prva tekma med Kranjem in Marsom v Ljubljani, pri kateri je, kakor znano, zmagal Kranj z 2:1. Tekma med obema kluboma se bo morala torej ponoviti. S tem so Marsovcem našli možnost, da svoj položaj do konca prvenstva še popravijo. Z visoko zmago nad dosedanjim najboljšim uspešnim klubom v slovenski prvenstveni nogometni ligi se je Ljubljana postavila na čelo slovenskih nogometnih klubov. Od Amaterja ni po točkah sicer nič boljše, vendar ima boljše razliko v golih. Mnogo slabši Amater danes Ljubljani ni mogel nuditi pravega odpora. Zmaga Ljubljane je povsem zaslužena in bi bila lahko še večja.

Rezultat v Mariboru po pravici lahko imenujemo majhen čudež. Neodločenega rezultata v Mariboru nihče ni pričakoval. Železničar je na svojem igrišču enajstotica, ki redkokdaj izgubi. Zato je neodločen rezultat med večje presenečenje. Mars si je s točko, ki jo je dobil v Mariboru, precej pomagal, še večjo uslugo pa je napravil SK Ljubljani. Železničar je namreč njen najbližji nasprotnik v borbi za slovenskega ligaškega prvaka. Kaj verjetno pa je, da si bo Mars še pomagal naprej. Če bi od začetka ligaškega tekmovanja Mars igral tako dobro, bi bil danes prav gotovo med prvimi tremi klubi.

Zmaga Kranja nad ISSK Mariborom ne preseneča. Skoraj je bilo pričakovati, da bo moralo to tehnično sicer dobro moštvo, kloniti pred bolj borbenimi Kranjčani. Zaradi poraza pa je ISSK Maribor padel za eno mesto nazaj in je sedaj s svojimi šestimi točkami na sedmem mestu. Kranj svojega položaja na tabeli še ni menjal. Še vedno čvrsto sedi na četrtem mestu.

Tudi zmaga SK Bratstva v Celju nad Olimpom, ki je nastopil še brez svojega najboljšega igralca, ne preseneča. Predvidevali smo jo že naprej. Bratstvo se je pomaknilo na prvenstveni tabeli za eno mesto naprej. Olimp pa še kar trdno stoji na zadnjem mestu.

SK Ljubljana : SK Amater 7:2 (3:2)

Kljub pustemu, deževnemu in pošteno mrzlemu vremenu se je danes na igrišču SK Ljubljane zbralo skoraj tisoč gledalcev — v času, ko je pričela »ordinirati« slovenska liga, prav gotovo doslej največje število. Tudi stari, »kvaterski« podžigali so prišli, da bi videli, če se bo Ljubljani posrečilo stopiti na prvo mesto in potisniti Amaterja na drugo. Iz Trbovelj pa je prišla tudi peščica posebno zvestih, ki so Amaterju v boju z glasovi pridno pomagali.

V predtekmi sta se pomerili *mesni juniorski reprezentanci Ljubljane in Maribora*. Ljubljanski juniorski so zmagali s 4:1 (2:0). Pa tudi Mariborčani niso bili slabi. V moštvi je nekaj prav nadarjenih moči, na katere je morda postal pozoren tudi zvezni kapetan. Pri glavni tekmi sta moštvi nastopili v naslednjih postavah:

Amater: Plaznik, Ramšak, Mrzel, Keršič, Jordan, Florjanc, Sajevic, Kos, Gosak, Vrhovec, Kolbezen.

Ljubljana: Pogačnik, Ceglar, Bertonec, Stanek, Pupo, Serce, Boncelj, Smole, Lah, Jež, Pepček, Erber.

Gostje so nastopili z dvema rezervama, domači pa v najmočnejši postavi.

Ze kar skrajša se je videlo, da se misli Ljubljana temeljito maščevati za poraz v Trbovljah. — Z imenitnimi akcijami je neprestano prihajala pred trboveljski gol, kjer pa sta dva dobra branilca, še bolj pa najodličnejši igralec Amaterja in v slovenski ligi trenutno brez dvoma najboljši vratar, Plaznik, po vrsti spravljalja šanse domačih v kraj. Plaznik je že v 3. minuti obdržal silovito Lahovo bombo. Neprestano so se valile nevarnosti pred trboveljska vrata, toda tudi najbolj zrele situacije so ali zapackali ljubljanski napadalci ali so po smoli propadle ali pa jih je ugonobila dobra igra Amaterjeve obrambe in halfov. Prav ko je Ljubljana napadala najbolj silovito, pa je Amater v 10. minuti uprizoril nenaden napad, žogo je dobil

Kolbezen, ki jo je lepo podal Kosu, ta pa je brez slepomisenja zabil 1:0 mimo nepazljivega Pogačnika. Toda že v naslednji minuti je Ljubljana izenačila. Pepček je lepo podal Smoletu, ta pa ne-sebično Erberju, ki je udaril 1:1. V 16. minuti je bilo pred Amaterjevim golom dolgo silno vroče. Žogo je končno dobil Pepček, ki je povišal na 2:1. V 18. minuti je bil Pepček spet pri žogi, ki jo je poslal v mrežo in zapisal 3:1 za Ljubljano. Moštvo Amaterja je bilo nekaj časa zbežano, pa je krizo kmalu prebolelo. Ljubljana je spet zapravila več kakor tucat zrelih šans. To zapravljanje šans je bilo že naravnost škandalozno. Le tako se je lahko zgodilo, da je bil rezultat ob polčasu 3:2, namesto kakšnih 6 do 7:0! V 35. minuti je namreč nenadoma dobil žogo Kolbezen, ki jo je poslal v mrežo ter znižal na 3:2. Pogačnik, ki se mu ni dalo pasti v blato ter je bil danes »veliki gospod med vrati«, je bil kriv tega, kakor tudi prvega gola.

V drugem polčasu je bila do 8. minute igra dokaj enakopravna, čeprav je Ljubljana večkrat napadala kakor Amater. V 8. minuti je Lah nenadoma »počil« in povišal na 4:2. Do 22. minute je potem nekajkrat tudi Amater spravljal ljubljansko obrambo v zadrego. V tej minuti pa je Jež res lepo podal Erberju, ki je stekel in z lepim strelom povišal na 5:2. Premoči Ljubljane pa je trajala še naprej. V 30. minuti je Pepček zelo lepo postavil 6:2. Zadnji gol je po neštetihih predhodnih priložnostih zabil v 40. minuti Lah, ki je s tem postavil 7:2 — zase pa dan-trick.

Gostje so danes igrali mnogo slabše kakor zadnjič, ko so igrali z Marsom. Med Ljubljano in gosti je bilo — z izjemo nekaterih sporadičnih intermezov — prav gotovo razlike za cel razred. Le nepri-sebnosti ljubljanskih napadalcev in težkemu, blatnemu terenu gre zasluga, da danes niso dobili tucata golov. Najboljši njihov mož je vratar Plaznik, dobri so bili nadalje levi branilec, centerhalf, levo krilo in desna zveza. Gosak danes ni mnogo prihajal do veljave.

V Ljubljani sta bila danes daleč najboljša Pepček in Lah, ki sta se odlično razumela, pa tudi izvedla nekaj lepih solističnih akcij. Tudi Erber je bil precej dobro razpoložen. Razen teh sta ugalala še Ceglar in Serce. Stranska halfa pa se nista obnesla bogve kako. Prav začuda šibak je bil zlasti Boncelj.

Sodil je z napakami, ki pa na rezultat niso vplivale, g. Končič iz Maribora.

SK Železničar : SK Mars 0:0

Današnja ligaška prvenstvena tekma med gornjima nasprotnikoma se je končala nesrečno za domačine. Čeprav so bili domači igralci daleko nadmočni in je Mars le redko prišel čez sredo igrišča, so morali Mariborani odstopiti gostom dragoceno točko. Navzlic veliki premoči Železničarja pa je bila igra zanimiva in napeta. Mars je postavil izenačeno moštvo, ki se je borilo do kraja. Včasih robustni igralci niso ravno izbirali sredstva, ker je občinstvo precej razburjalo. Igralci gostov so bili skrajno postrvovalni in so se tudi v najneugodnejših situacijah borili za vsako žogo; Železničarji tokrat niso imeli najboljši dan. Obramba in krilo so bili povsem na mestu, v napadu pa ni bilo pravega razumevanja. Tudi streljalo se je razmeroma malo in še to neprecizno. Iz danih položajev bi se dalo doseči dva do tri gole in bi tak rezultat po poteku igre ne bil presenetljiv. Tudi Mars je vsled trenutne slabosti obrambe Železničarja imel dve lepi priliki, ki pa jih je pustil neizrabljeni. Največ dela je opravičila obramba Marsa, pri kateri se je moral Hassl posluževati večkrat nedovoljenih sredstev, ki pa jih nezanisljivi sodnik g. Mehle iz Ljubljane najbrž ni videl. Drugače pa je tekma potekala regularno. Velika nadmoč domačinov je bila tudi razvidna iz razmerja kotov 13:3 za Železničarja. Tekmo je gledalo 300 gledalcev. Vreme je bilo slabo.

Bratstvo : Olimp 2:1 (1:1)

Ob slabem vremenu je bila danes popoldne ob pol 2 na igrišču SK Olimpa ligaška prvenstvena tekma. Tekmo je gledalo 300 gledalcev. Obe enajstotice sta morali igrati na precej težkem terenu, vendar sta se moštvi temu prilagodili in so gostje pokazali zelo dobro igro. Najboljšo formacijo so imeli v krilski vrsti, kjer je bil najboljši Zavrl. V napadu sta zadovoljila Janežič in Ivanišević, dočim so ostali pokazali precej površno igro. Olimp je danes nastopil brez svojega najboljšega igralca Cankoviča, kar se je zlasti pokazalo pri napadu. Najboljši del moštva je bila obramba,

posebno vratar, ki je obvaroval moštvo večje-ga poraza. Olimp je pričel z ostrim napadom. V 28. minuti je prešel po Ključarju v vodstvo. Igra je postala zelo živahna ter je celjska obramba imela dosti dela. Končno se je Bratstvu v 42. minuti po Ivaniševiću posrečilo izenačiti. V drugem polčasu je moštvo Bratstva neprestano napadalo Olimpova vrata. V 32. minuti je Zavrl iz prostega strela povišal na 2:1. Zadnje minute je Olimp napadal, toda rezultat je ostal nespremenjen. Sodil je dobro g. Pre-singer.

V predtekmi je SK Jugoslavija premagala v lepi igri juniorje Olimpa z rezultatom 5:1.

Kranj : Maribor 4:1 (1:0)

Kranj, 27. oktobra.

Za današnjo tekmo med SK Kranjem in ISSK Mariborom je vladalo zaradi nedeljskega neodločenega rezultata z Ljubljano veliko zanimanje Mariborčani so precej trd oreh v Sloevnski ligi. Zlasti napad je zelo dobro za-igral, toda zaradi izvrstne kranjske obrambe ni zabeležil večjega uspeha kakor en sam gol. Precej peša mariborska obramba, razen vratar, ki zanesljivo lovi, in kar prime, tudi drži. Kranjski igralci so pokazali zelo lepo igro, zlasti napad, ki ima stoodstotno zanesljiv hrbet. Imeli so nekaj prav lepih prodorov po lepo podanih žogah srednjega krila Baumkirchnerja. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Kranj: Srakar, Žitnik, Martelanc, Vreček, Baumkirchner, Malej, Grohar, Božič, Grintal, Djukič, Kokli; Maribor: Marguč, Koren, Kramberger, Vele, Grmol, Varl, Ogrizek, Westnauer, Starc, Vodeb, Janžekovič.

Potek igre. V začetku je bila precej enakovredna na obeh straneh, toda kmalu se je pokazala premoč Kranjčanov. Tako je kranjski napad prodrl mariborsko obrambo, Božič poda na sredo in Kokec postavi v 16. minuti razmerje 1:0 za Kranj. Maribor ogroža kranjska vrata, toda rezultat se ne spremeni. Kranjčani še dalje napadajo, toda trikrat zastreljajo lepe priložnosti. Zlasti lepa je bila tista, ko je žoga s trimetrskedolžine sfrčala čez mariborska vrata. Tako ostane v prvem polčasu razmerje 1:0 za Kranj.

V drugem polčasu hočejo Mariborčani izenačiti, toda Kranjčani so še vedno v premoči. Lepo podano žogo z levega krila pošlje Grintal v 7. minuti v mariborska vrata 2:0. V 14. minuti prodre Grintal in vodi sam žogo do mariborskih vrat, kjer jo po lepem strelu v 14. minuti zabije v nasprotnikova vrata 3:0 za Kranj. Zdej je sledil še prvi napad Mariborčanov. Sledila je cela vrsta kotov proti Kranju, in kot v 21. minuti Mariborčani izkoristijo ter Ogrizek z glavo doseže častni gol za Maribor 3:1. Po desnem krilu spet prodor, Grohar strelja, žoga se odbije od vratarja. Grohar strelja ponovno in v 34. minuti sledi 4:1 za Kranj. Maribor zastrelja nekaj prav lepih prilik, najlepšo pa v zadnji minuti, ko gre žoga tik mimo prečke praznih mariborskih vrat. — Tekmo je sodil g. Vrhovnik v splošno dobro, le parkrat se je gledalcem zazdelo, da je zagrešil.

Moste : Disk 0:0 (2:0)

Današnja prvenstvena prvorazredna tekma med SK Mostami in SK Diskom iz Domžal na igrišču v Mostah je prinesla Domžalanom pravo katastrofo. Domačini so odpravili Disk kar z hazenskim rezultatom. Moščani so si s tem prav dobro popravili svoj položaj na prvenstveni tabeli.

Zdelo se je, kakor da hočejo danes Moščani nad ubogimi Domžalčani maščevati vse svoje dosedanje neuspehe. Moščani so dali prav dobro in koristno igro. Uspeh ni izostal in gornji rezultat to najbolj zgovorno kaže. Domačini so imeli svoje najboljše moči v srednjem krilu in desnem branilcu. Domžalčani danes niso potrdili svojega nekdanjega slovesa in ne gre pohvaliti prav nobenega. Zlasti je bil nerazpoložen vratar, kar je počasi vzelo voljo tudi ostalim igralcem Diska. Močno je k porazu prispevalo tudi spolzko igrišče, na katerem so se domači igralci znašli veliko bolj kakor pa gostje.

Tekmo je sodil g. ing. Mrdjen. — V predtekmi so nastopili juniorji Grafike in juniorji Most. Zmagala je Grafika v razmerju 2:0.

Zemunska vremenska napoved za 28. oktober: Delno oblačno v vsej državi. Ponekod nekaj dežja. Sicer pa se bo vreme postopno zboljšalo, bo pa precej hladno.

Prvi sneg tudi v Ljubljani

Čeprav še nismo v novembru, ko navadno pri nas prvič začne snežiti, smo nočjo že bili deležni prvega belega blagoslova. Po mrzlem, deževnem dnevu se je ozračje toliko ohladilo, da je okrog devetih začelo snežiti. Metlo je prav pošteno. Upajmo, da se ta glasnik zime ne bo obdržal!

Hrvaška liga

Zagreb:

Concordia : Split 5:0 (3:0)

Gradjanski : Slavija 1:0

Srbska liga

Jugoslavija (Belgrad) : Jugoslavija (Jabuka) 2:0 (1:0)

V deževnem vremenu sta bili na igrišču BSK-a odigrani dve prvenstveni tekmi med gornjimi klubi pred maloštevilnim občinstvom. Igra med Jugoslavijama je bila lepa, sicer ostra, a potekla je brez incidentov. Domači so bili boljši v prvem, gostje pa v drugem polčasu. Moštvo Jugoslavije iz Jabuke je igralo borbeni nogomet, ima pa še premočno rutino. Pričakujejo, da bo Jugoslavija iz Jabuke stopila v vrste najboljših klubov. Jugoslavija iz Belgrada je danes poceni prišla do zmage, in sicer zaradi pomanjkanja rutine gostov, ki niso mogli izkoristiti lepih situacij pred golom. Domačini so si pridobili eno točko, zaslužili pa so neodločen rezultat. Prvi gol je zabil Savič v sedmi minuti prvega polčasa, drugega Stevkov v 41. minuti drugega polčasa.

BSK : Slavija (Sarajevo) 5:3 (3:0)

Tekma med BSK-om in sarajevsko Slavijo je potekla normalno v prvem polčasu. Ko je BSK dosegel 3:0, se je gostov polastila nervoznost in so pričeli s surovostjo. Ko je BSK imel 5:0, so Sarajevčani pričeli z ostrimi napadi. Izvažali so mnogo incidentov in sodnik Vasa Stefanović je izključil Salipura in Lazareviča zaradi grobosti. Najmirnejši igralec BSK-a Valjevič je zapustil igrišče v 20. minuti drugega polčasa, boječ se, da ga ne bi ranili. BSK je igral dobro, dokler gostje niso postali surovi, potem pa so njegovi igralci varovali le bolj svoje noge. Od petih golov je BSK zabil dve enajstmetrovki zaradi faula branilca Zagoreca nad Vujadinovičem. Po končani igri so igralci pred oblačnico drug drugega malo potipali in je bilo treba na pomoč klicati tudi orožnike. Sarajevska Slavija je izgubila vse simpatije belgradskega občinstva.

Bata : Jedinstvo 2:1

Gradjanski : Bask 3:0

Vojvodina : Žak 2:2

Po današnjih tekmah še vedno vodi s štiri-mi točkami razlike BSK, kateremu sledi Jugoslavija iz Belgrada.

Varaždin:

Čakovečki SK : Zanatski 3:1 (2:0)

Namizni teniški turnir za prvenstvo Maribora

Maribor, 27. oktobra.

Da poživimo zanimanje za teble-tenis šport v Mariboru, je Slovenska table-tenis zveza priredila v Mariboru propagandni turnir, katerega se udeležujejo najboljši igralci Slovenije.

Od znanih igralcev sodelujejo: bivši državni prvak Nemeš iz Murske Sobote, iz Ljubljane prvak Slovenije Krečič, člana Mladike in Belak, Djinovski od Hermesa, Lakner od Korotana, brata Strojnik, Planina, in odlična brata Vrečič iz Celja. Tudi mariborska kluba ISSK Maribor in SK Železničar sta postavila veliko število igralcev.

Odigrano je že prvenstveno tekmovanje novincev, pri katerem je sodelovalo 26 Mariborčanov. Ti so pokazali prav dobro igro. V finalu je zmagal Vodeb nad Moranom (oba člana ISSK Maribora) v treh setih z 22:20, 19:21, 21:19 in si s tem priboril naslov prvaka Maribora. V tekmovanju moštev sodelujejo: 4 moštva Mladike, 2 moštva Korotana in eno moštvo Hermesa iz Ljubljane, dve moštvi Celja in eno moštvo SK Mure iz Murske Sobote. Celje I je že zasledilo drugo mesto ter čaka za finale na zmagovalca med Mladiko I in Korotanom I. Ob času poročila posamezne igre še niso končane zaradi obširnega sporeda in številnih igralcev.

NISMO EDINI

Roman podeželskega zdravnika

V Calderburyju, podeželskem mestecu v srednji Angliji, je življenje potekalo mlačno in enakomerno. Dan se je odmakal za dnem, sleher ni bil podoben drugemu. Veliki stolp občinskega doma je obvladoval mestce. Z zamolklim glasom je zvon v njem glasno ure ter s svojimi udarci noč in dan gnal čas, da ne bi v tem malem in spokojnem Calderburyju zaspal.

Pa kaj bi se tudi bilo moglo v tem Calderburyju zgoditi? Podobno je bil pač tisočerm drugih Calderburyjev po svetu.

Včeraj je sicer res bila seja »Vojske rešenj«, na kateri so preselili veliko zanimivega. Gospod poštar in gospod odvetnik sta si celo malo skočila v lase. Njun spor je spadal med hujske primere. Poštarjeva gospa je namreč govorila nekje, da nosi odvetnikova gospa obleke, ki so že boke malo preveč tesne in pa tako kratke,

da se ji vidi celo pol goleni izpod njih. Odvetnikova gospa pa je pravila pri peku, ki je tudi bil ud upravnega odbora pri »Vojski rešenj«, da je poštarjeva gospa staroverska, mrzlovoljna, recimo, dama, ki nosi še krila in klobuke iz leta 1910, zdaj pa je vendar že leto 1914! In ta mrzlovoljna, recimo, dama, zdaj njej zameri, da je mlada, da ni grda, da ima zastavne noge in močne boke, razen tega pa še, da si naroča obleke iz Londona, en klobuk pa je dobila celo iz Pariza. Gospa odvetnikova res ne kupuje obleke v Calderburyju, ker pač ni zaostala malomeščanka, kakor so druge, recimo, dame, ki si ne znajo pomagati...

Sveda je bilo zaradi tega na seji »Vojske rešenj« veliko nevarnega vika in kriki. Gospod poštar je ves pordel in razburjeno mahal z nanosnikom okoli glave, kar je ogražalo soseda, gospod odvetnik pa je bil zelo hladnokrvn, kakor je vsak dober Anglež. Na vse obdoličive od nasprotne strani je kar z najmirnejšim glasom izjavil, da ima njegova žena res zastavne noge in tako naprej.

Sveda je zaradi tega nastalo veliko pohujšanje. Gospod poštar je zahteval, naj pride gosposda odvetnika izjava v zapisnik. Odvetnik ni imel zoper to nič pripomniti, prav zaradi tega je pa poštar spremenil svojo zahtevo in ni pustil, da bi pohujšljive besede ostale črno na belem.

Zdaj se je vnelo hudo pregovarjanje, pri katerem so pomagali vsi odborniki. Po dveh urah prekeranja so sklenili, da se seja za nočjo konča in da se za prihodnji ponedeljek skliče nova z enakim sporedom.

Torej le ne bi mogel nihče trditi, da življenje v Calderburyju ni bilo razburljivo in živo!

Življenje je teklo svojo pot. Stara občinska ura je pridno odbijala ure in dni. Po vsem Calderburyju je bilo veliko zanimanja za prihodnjo sejo upravnega odbora »Vojske rešenj«. Govorili so celo, da bi v društvu utegnili priti do razdora. Vse mesto se je na skrivaj veselilo, da na glasoviti sej, kjer so se prerekli o starih klobukih, oblekah in drugem, ni bilo tudi stroge gospe Newcomejeve, žene mestnega zdravnika dr. Newcomeja, ki je zares bila zelo stroga in

resna prva gospa v Calderburyju, pa bi zadržno ne bila dovolila, da poteka seja tako, temveč bi bili morali reševati vprašanja o pravih za veliko letno veselico s koncertom, na kateri bodo sodelovali vsi domači umetniki, pa še godba gasilskega društva. Gospa Jessica Newcomejeva je bila stroga in hladna, vrh tega pa še stotnica ženskega odseka pri »Vojski rešenj«. Njo so morali poslušati.

Ko je Jessica prihodnji dan v mlekarini zvedela, kaj se je primerilo na snožni seji upravnega odbora »Vojske rešenj«, je bilo, ko da je treščilo vanjo. Takoj je zdrvela domov in vzela dve kroglici zoper trganje v glavi. Ni je sicer bila še začela boleti glava, pa je svojo glavo poznala in je zadržno vedela, da jo bo čez deset minut začelo morilsko dajati. Da bi to muhasto glavo prehitela, je takoj zavžila kroglici, sedla ter napisala vabila za nujno sejo »Ženskega odseka Vojske rešenj«. Na sporedu je bila ena sama reč: pohujšanje na seji upravnega odbora in resolucija za ugovor.

In tako je razburjenje v Calderburyju od trenutka do trenutka raslo. Obetal se je hud vihar...

Na vso nesrečo se je v soboto zvečer primerilo še nekaj strašnega. Po tisti reči ni bilo prav nič več upanja, da bi se ves neljubi primer s starimi klobuki in zastavnimi nogami mogel poravnati s sporazumom.

Primerilo se je namreč, da je veliki odvetnikov pes v Calderburyju pod večer zagrabil na cesti poštarjevo matko, ki je počivala na poštnem pragu. Nedolžna sirota matka je bila angorka najčisteje krvi. Pes se ji je po rabeljsko zagrizel v tilnik, jo bliskoma kačih desetkrat potresel, potem pa jo zaničljivo spustil v prah sredi ceste.

Sirota je ostala tam »dražestno stegnjena, z zmeraj umirjena žrtev divjega sovraštva advokata in njegove okolice, kakor je hte pripovedovala sosedom gospa poštarjeva. Najhujsa okoliščina pa, ki jo je mogla v solzah in srdu povedati, je bila, da jo je pes odmahal po cesti z visokim nosom in da je od radosti še z repom mahal...

Strašno! Može, naprej, da maščujete žene, po nedolžnem napadeni!

Siroto belo angorko, žrtev sovraštva, so med otožno družinsko slovesnostjo zakopali pod žalujo...